

Skoltrötta Marcus blev arkitekt: ”Det var ingen medveten strategi”

6 januari 2023 17:00

Han ligger bakom utformningen av Strandängens förskola i Smedjebacken. Han ritar offentliga byggnader och privata villor med potential att bli igenkännliga landmärken i kommunen. Men en gång var Marcus Olhans en ”superskoltrött” niondeklassare på Bergaskolan i Smedjebacken och gick inte ens klart läsåret. Tidningen gjorde ett besök hos en lokal arkitekt med en udda karriärresa.

Text: John Leander

När Marcus Olhans gick i nian hade han inte föreställt sig att han skulle fundera på hur Söderbärke skulle byggas och bevaras. Men så har det blivit.

Bild: John Leander

Trebarnspappan Marcus Olhans sitter bekvämt på sin kontorstol intill bordet med datorn och arkitekturritningarna. I sin stora tvåvåningsvilla mitt emot kyrkan i Söderbärke. Han utstrålar framgång och harmoni på samma gång.

En skarp kontrast till den bild Marcus Olhans målar upp av sig själv när han var en trulig tonåring, som motvilligt traskade omkring på Bergaskolan i Smedjebacken.

– Jag var superskoltrött i nian. Jag gick inte ens färdigt.

Det låter inte som vägen att gå för en person som senare blir högutbildad och får jobb som något så fräsigt som jurist, ingenjör, eller för den delen arkitekt.

Nåja, Marcus Olhans skulle hitta sitt spår. Efter att ha förstått livets villkor lite bättre läste han in gymnasiet på folkhögskola, men att ta sikte på någonting särskilt därifrån var inte givet.

– Vi var en klass på 30 elever och jag tror inte att så många gick vidare till högskolan därifrån. Jag trodde minst av alla att jag skulle göra det.

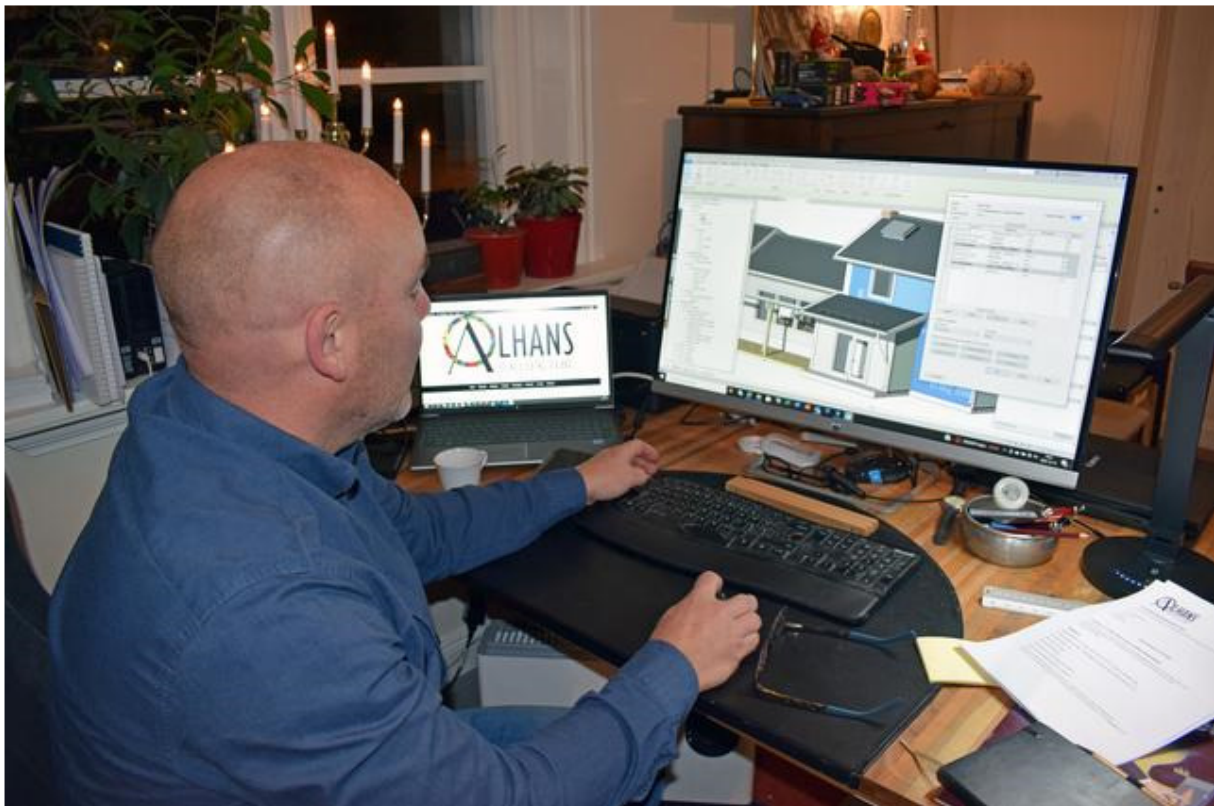
Vad ville du bli?

– När jag tänkte på det så ville jag bli fotograf.

Marcus Olhans berättar en helt fristående historia om hur han via Smedjebackens närradio hamnade på en medieutbildning och blev fotografassistent.

Han fick jobba för en känd fotograf, som han inte visste var en känd fotograf när han fick jobbet.

– Jag fick jobba på hög nivå, med mycket resereportage. Sen insåg jag att det var en tuff bransch och tänkte att det inte var rätt för mig.

Fotografen som blev arkitekt med hemmakontor. Marcus Olhans har gjorden lång yrkesresa, som han inte hade räknat med som tonåring.

Bild: John Leander

Hur kom du fram till att du skulle bli arkitekt?

– Det var tillfälligheter. När jag insåg att jag inte ville vara fotograf, kom jag på att jag ville jobba tredimensionellt. Jag började jobba med möbler och hamnade på Konstfack för att studera inredningsarkitektur och möbeldesign.

Marcus Olhans ler åt frågan om hur man ”hamnar” på en så pass prestigefylld högskola som Konstfack.

– Det var ingen medveten strategi bakom. När jag sökte in på Konstfack visste jag inte hur svårt det var att komma in. Jag blev förvånad när jag fick veta att vi endast var 14 av 450 sökande som kom in.

Efter förvånningen studerade Marcus Olhans i fem år och tog en magisterutbildning.

– Sen dess har jag i princip jobbat och i efterhand validerat mig som husarkitekt, Arkitekt SAR.

2003 kom Marcus tillbaka från storstaden till Söderbärke. Han hade en smula hippie-artad plan.

– Jag var less att sitta på kontor och ville jobba fysiskt. Så min tanke var att flytta ut till ett torp med min fru. Jag ville både rita och bygga.

Helt enligt plan införskaffades ett torp vid sjön Jörken, i skogarna mellan Söderbärke och Vikmanshyttan.

– Vi bodde i sju år mitt i skogen och tre barn föddes under den tiden. Jag sökte inga jobb som arkitekt... men blev anställd av arkitektfirman Arqly. Jag trodde inte ens att det fanns sådana jobb här.

Marcus Olhans hade ansvar för utformningen av Strandängens förskola när han arbetade för Arqly.
Bild: Privat

Marcus var under sin tid hos Arqly handläggande arkitekt för ett flertal projekt. Däribland Strandängens förskola i Smedjebacken.

Så här långt in berättelsen kanske ingen blir förvånad att den kommer att leda fram till egenföretagaren Marcus Olhans. Han startade förvisso företag redan 2007, men inte på heltid.

– Det är sen i mars i år som det är på heltid.

Industribyggnader och parkeringshus är inga ovanliga uppdrag för Marcus Olhans. Bild: Privat

Hur går det då?

– Jag har precis slutfört ett jobb med ett parkeringshus i Västerås.

Marcus Olhans berättar att han anlitas mycket av företag och kommuner. Mycket tack vare att han förutom att vara arkitekt också är så kallad ”sakkunnig av tillgänglighet”.

– Det är inte så många i Dalarna som har den här certifieringen.

Marcus Olhans sätter en ära i att utbyggnader inte ska märkas. Här är en fjällstuga han är nöjd med.

Men givetvis har han också privata kunder och kommer som det ser ut att kunna sätta lite av sin arkitektprägel på omgivningarna.

Han har bland annat en viss förkärlek för att göra snygga och diskreta utbyggnader på befintliga hus. Han nämner Söderbärkes gamla gulmålade kommunhus nära bron över Barken, som numera är en villa.

– De som bor där ville ha en glasveranda. Jag ritade en och nu känns det som att den alltid har funnits där. För mig är det en yrkesstolthet att rita så att det blir så.

Marcus fortsätter att berätta om hur han tänker som arkitekt. Han visar digitala ritningar. Bland annat på ett hus som inte fick vara större än 50 kvadratmeter per våning, men ändå skulle innehålla en yogasal.

En del hus som Marcus Olhans ritar kräver tankemöda, då många önskemål ska in på en begränsad yta. Bild: Privat

Han visar ett mindre hus på sin egen tomt, som utgör ett exempel på enkla småhus för äldre, i ungefär samma format som en vanlig tvårumslägenhet.

Byggd som man gjorde förr, men med modern tillgänglig standard, beskriver han den som.

Frågan väcks om han är engagerad i Söderbärkes bebyggelse. Och jo, han har tankar om Söderbärke centrums utveckling och Sakofalls bostadsbyggande vid Brustorpet.

– Jag har framfört vad jag tycker kring Söderbärke centrum. Tillsammans med andra naturligtvis. När Sakofall skulle börja bygga var jag med i diskussionen som bollplank.

För Söderbärkes del tror Marcus Olhans att det behöver byggas mer småhus för äldre med tillgänglig standard. Här syns ett exempel på ett sånt hus som han har byggt på sin egen tomt.

Bild: Privat

Vad har du själv för idéer?

– Ungefär där Sakofall bygger nu har Bärkehus tidigare byggt parhus. Redan då tyckte jag att man skulle bygga fler småhus istället, då det finns ett jättestort behov i anslutning till äldreboendet.

– Man valde att bygga parhus och inte enkom för äldre. Men det finns fortfarande mer mark kvar där.

Om Kyrkskolan, vars äldre delar kanske måste rivas, har han också synpunkter.

– Det är en fin byggnad som kanske går att göra någonting av, så det vore synd att riva den. Det revs ju hus i Söderbärke på 80-talet och idag byggs det nytt. Det revs för att det ansågs för dyrt att ha kvar, men i backspegeln blev det dyrare att bygga nytt.

Vad är det viktigaste råd du vill ge till dem som vill bygga sitt drömhus?

– Att inte vara för snabb och naturligtvis anlita en arkitekt.

Marcus Olhans skrattar själv åt sitt svar, men förtydligar sen.

– Det säger jag inte bara för att ragga jobb. Utan för att det är bra att hinna tänka igenom ordentligt. Ofta vill man göra ändringar på vägen. Då är det viktigt att man har fått ner det på papper och att det är skalenligt.